

Rašytinis paminklas iš Dovydų kilusiam kalbininkui

Pasvalio Mariaus Katališko viešąją biblioteką pasiekė knyga „Kultūros studijos Panevėžyje. Petras Būtėnas“, kurią išleido Panevėžyje įsikūrusi VšĮ Komunikacijos centras „Kalba. Knyga. Kūryba“. Jo vadovės Lionės Lapinskiėnės sudarytas 128 puslapių leidinys skirtas mūsų kraštiečio, iš Dovydų kaimo kilusio kalbininko, tautotyryninko Petro Būtėno (1896-1980) 125-osioms gimimo metinėms.

Knygoje publikuojami straipsniai, atspindintys dideliu darbštumu pasižymėjusio kalbininko turtingą

kūrybinį palikimą. Jis knygoje pirmiausia nagrinėjamas kalbotyros, etnologijos kontekste. Tarp knygos autorių skaitytojas ras iš Kaupų kaimo (Vaškų sen.) kilusios humanitarinių mokslų daktarės, profesorės Genovaitės Kačiuškienės publikaciją „Petro Būtėno rankraščiai gimtosios tarmės tyrimų tema“. Šiauliuose gyvenanti dailininkė, grafikė Lolita Braza sukūrė knygos ženklą „Kultūros studijos Panevėžyje“ ir ekslibrisą „Petras Būtėnas“. Menininkė gimusi Bauskėje, tačiau save laiko žiemgale, kilusia iš Pasvalio krašto.

P. Būtėno palikimo tyrinėtoja L. Lapinskiėnė knygoje primena, kad glaudūs ryšiai jį siejo su broliška latvių tauta. Kraštietis mokėsi Bauskėje, aktyviai dalyvavo latvių ir lietuvių vienybės draugijos veikloje, bendravo su garsiu latvių kilmės kalbininku, baltų kultūros tyrinėto-

ju, profesoriumi Eduardu Volteriu.

Giliausi P. Būtėno kūrybiniai pėdsakai palikti Panevėžyje, kur 1925–1944 m. dirbo mokytoju, 1941–1944 m. vadovavo berniukų gimnazijai. Artėjant antrajai sovietinei okupacijai P. Būtėnas pasitraukė į Vakarų. Mirė 1980 m. JAV Bostono mieste. 1996 m. kalbininko palaikai perlaidoti Panevėžyje.

P. Būtėnas tyrė gimtosios kalbos tarmes, kirčiavimą, prisidėjo prie Lietuvių kalbos žodyno rengimo. Žymiausi jo veikalai – „Kirčio ir priegaidės žinios“ (1926 m.), „Lietuvių kalbos akcentologijos vadovėlis mokyklai ir gyvenimui“ (1931 m.) ir kt. Keletas originalių P. Būtėno leidinių eksponuojami Grūzių bibliotekininkės Danutės Ratinskiėnės įkurtame muziejuje.

Būtėnų sodybvietę Dovyduose ženklina iš šio kaimo kilusio

PETRAS BŪTĖNAS

skulptoriaus Vytauto Gudonio paminklinis akmuo, kuriame iškaltos Petro Būtėno ir jaunesniojo brolio, žurnalisto, rezistentas Julijono Būtėno (1915–1951) pavardės. Prieš 15-ka metų fondas „Į laisvę“ išleido šviesaus atminimo bibliotekininkės Vitalijos Kazilionytės parengtą knygą „Sakalai parskrido. Julijonas Būtėnas atminties liudijimuose“.

„Darbo“ inf.